

Kristiansand kommune

Føre Var 2011

Forord

I denne Førre Var-rapporten dokumenterer vi forekomsten av mange ulike rusmidler. Hensikten med undersøkelsen er å få frem hvilke rusmidler som er tilgjengelige i Kristiansand, samt om det skjer endringen i forhold til bruk av de ulike rusmidlene. Det er spesielt viktig å få fram om det skjer store endringer i bruk av enkelte stoffer og spesielt dersom det dukker opp nye rusmidler i Kristiansand.

Dette er bakgrunnen for utvelgelsen av informanter. Vi har snakket med personer vi vet har kunnskap om rusbruk og oversikt over ungdomsmiljøer hvor rusbruk forekommer.

I undersøkelsene "Rusvaner blant ungdom" som blir gjennomført i alle 10. klassene i Kristiansand, får vi et overblikk på rusituasjonen for et helt årskull. Denne avspeiler rusvaner blant alle på dette trinnet, og kan dermed generaliseres på en annen måte enn Førre Var. Det er svært få på 10. trinn som har prøvd andre rusmidler enn alkohol.

Av funnene i de rapporten kan det nevnes at alkohol fremdeles er det i særdeleshet mest brukte rusmiddelet blant ungdom i Kristiansand. I følge tall fra SIRUS vil over 90 prosent av 25 åringene har brukt alkohol en eller flere ganger. Her er det ikke rapportert om noen endring i bruk annet enn at det er en bekymring for enkelte ungdommers omgang og bruk av brennevin.

Blant de illegale rusmidlene er cannabis det mest brukte. I følge nasjonale tall vil cirka en femtedel av ungdommer på 25 år har prøvd cannabis en eller flere ganger. I denne rapporten kommer det ikke fram noen endringer i omfanget av bruk i Kristiansand. Cannabis blir imidlertid karakterisert som det mest skadelige rusmiddelet sett i forhold til sosiale og helsemessige problemer.

Den største bekymringen er likevel knyttet til rapporter om et nytt rusmiddel som nå har etablert seg i rusmiljøer. Spice er en samlebetegnelse for en rekke urteprodukter som er tilsatt syntetiske stoffer som gir en ruseffekt som minner om cannabis.

Bruken av amfetamin ser ut til å være stabil. Det har vært en økning i forhold til bruk av metamfetamin, dette ofte brukt i stedet for amfetamin. Det kan virke som om tilgangen styrer hvilket av stoffene som blir brukt. Det meldes at metamfetamin i det siste har vært på retur.

I forhold til andre rusmidler ser vi ingen store endringer i omfang og bruk.

Sosiale og forebyggende tjenester takker alle som har bidratt til denne rapporten.

Hilde Stokkeland
Enhetsleder

Kjell Th. Adolfsen
Rådgiver

Benny Klokkervold
Rådgiver

Hovedfunn:

Alkohol er fremdeles det mest brukte rusmiddelet i Kristiansand.
Det har vært en liten reduksjon i omsetning av alkohol det siste året

Cannabis betegnes som det mest skadelige rusmiddelet i forhold til sosiale og helsemessige problemer.
Ingen endring i bruk.

Ingen endring i forhold til bruk av amfetamin.
Metamfetamin er muligens på retur.

GHB er fremdeles lite utbredt i Kristiansand.

Spice er ett nytt rusmiddel siden 2008.
Økende bruk av dette.

Bruk av anabole steroider er blitt mer vanlig.

Innhold

Forord	0
Føre Var våren 2011	4
Hva er Føre Var?	4
Hvorfor Føre Var?	4
Fremgangsmåte	4
Begrensninger	4
Hovedfunn på hvert rusmiddel	5
Alkohol	5
Hallusinogene rusmidler	9
Cannabis	9
LSD	11
Sopp	12
Ketamin	13
2C-B	13
Sentralstimulerende rusmidler	14
Amfetamin	14
Metamfetamin	16
Kokain	18
Ritalin	20
Concerta	21
Crack	21
Ecstasy	22
Khat	23
Opioider	24
Heroin	24
Metadon	25
Subutex	27
Temgesic	28
Suboxone	30
Dolcontin	30
Beroligende midler - benzodiazepiner	32
Rohypnol	34
Valium	35
Blå Valium	36
Xanor	38
Andre medikamenter og syntetiske stoffer	39
Somadril	39
GHB	39
Poppers	40
Anabole steroider	41
Viagra	43
Spice	44
Rusmiddelkombinasjoner	46
Konsekvenser av rusmiddelbruk	Feil! Bokmerke er ikke definert.

Føre Var våren 2011

Hva er Føre Var?

Føre Var er et omfattende system for å kartlegge tilgjengelighet og bruk av rusmidler i Kristiansand. Det var Stiftelsen Bergensklubben som startet dette arbeidet i 2002, og det har siden spredt seg til mange kommuner i Norge. RISK, som var Kristiansand kommunes rustjeneste frem til 1. januar 2009, gjennomførte i 2005/2006 den første Føre Var-undersøkelsen, som er en kartlegging av rusbruk i Kristiansand. Sist Føre Var ble gjennomført i 2008.

Kommunen har gjennom en årrekke kartlagt rusvaner blant ungdom på 10. trinn, mens dette er en omfattende kartlegging av rusbruk, som omfatter ungdom mellom 15 og 25 år. Da bystyret vedtok ny rusmiddelpolitisk handlingsplan i mars 2008, var både Rusvaner blant ungdom og Føre Var med som ønsket grunnlagsdokumentasjon for utforming av lokalbaserte tiltak i det rusmiddelpolitiske arbeidet i planperioden som går frem til 2012. Det videre arbeidet med ruskartlegging er lagt til Informasjons- og forebyggingsteamet, som er en del av Enhet for Sosiale og Forebyggende tjenester i Kristiansand kommune.

Hvorfor Føre Var?

Både offentlige og private instanser sitter på masse informasjon og rutinedata som kan gi kunnskap om rusituasjonen i Kristiansand. Føre Var er en metode for innsamling av slik informasjon. Ved å gjennomføre Føre Var-undersøkelsen håper vi å tidlig få frem nye trender i rusmiddelbruken, slik at man raskt kan sette inn virksomme tiltak mot bekymringsfulle utviklingstrekk.

Fremgangsmåte

Føre Var-kartleggingen innebærer et samarbeid med helseforetak, politi og mange kommunale instanser som alle leverer kvalitative og kvantitative, rusrelaterte data til oss. Disse er med på å danne et bilde av rusituasjonen i Kristiansand på undersøkelsestidspunktet.

Vi har også invitert 19 anonyme kontaktpersoner fra ulike miljøer til å svare på et spørreskjema, der vi i tillegg har hatt et utfyllende intervju med samtlige om hva de har observert av rusbruk i det miljøet de kjenner til. Hovedfokuset her er på rusbruk blant ungdom mellom 18 og 25 år.

Vi har tre kategorier informanter: ungdom, voksne som arbeider med ungdom og fagpersoner som arbeider på rusfeltet eller i psykiatrien. Tre ungdommer er med i undersøkelsen. Disse er valgt fra musikkmiljøet og etablerte rusmiljøer. Kriteriet for utvalget av samtlige kontaktpersoner har vært at det er mennesker som vi antar har kjennskap til rusbruk. Blant de ti som arbeider med ungdom, er det rådgivere, sosionomer, helsesøstre og politi. De seks som er spurt fra rus/psykiatri arbeider i sosiale og helserettede tjenester i kommunen og på sykehuset. Politiet har ellers også bidratt med viktig informasjon til denne rapporten.

Begrensninger

I forhold til tidligere undersøkelser har vi denne gang utelatt en del statiske data. Dette gjelder blant annet salg av kanyler ved apotekene, beslag gjort av tollvesenet, promilletatte, samt antall ganger ulike rusmidler er nevnt i Fædrelandsvennen.

Dette fordi en del av disse tallene er noe tilfeldige og dermed usikre som grunnlag for å si noe om rusituasjonen blant ungdom i Kristiansand.

Hovedfunn på hvert rusmiddel

Alkohol

Alkoholholdig drikk er en væske som hovedsakelig består av smakstilsatt vann og det kjemiske stoffet etanol (etylalkohol). Alkohol utvinnes ved at det oppstår en gjæringsprosess av sukkeret i frukt (druer), grønnsaker (poteter) eller kornprodukter, som danner etanol. (Kilde: Actis.no)

ALKOHOL Alkohol er det vanligste rusmiddelet i Kristiansand Ingen endring i bruk blant ungdom Veldig tilgjengelig Vanligst å kombinere med andre rusmidler Salg fra Vinmonopolet er tilnærmet uendret Butikksalg av øl og rusbrus har gått ned med 5% Omsetning i salgs- og skjenkenæringen er også redusert med 5%
--

Alkohol er det mest brukte rusmiddelet i Norge. 94 % av norske 19-20 åringer som svarte på SIRUS ungdomsundersøkelse for 2007 hadde drukket minst én alkoholenhet. I følge Helse- og omsorgsdepartementet er alkohol også det rusmiddelet som forårsaker flest skader.

BRUK AV ALKOHOL

Kristiansand følger de nasjonale trendene når det gjelder alkoholbruk og skadevirkninger. I denne Førre Var-undersøkelsen har alle kontaktpersonene krysset av på at alkohol er blitt brukt i deres miljø det siste halve året. 15 av kontaktpersonene krysset av på "svært vanlig" da de ble spurt om hvor hyppig dette rusmiddelet ble brukt, og dette blir også den samlede vurderingen. Dette er det samme resultatet som i forrige undersøkelse.

ALKOHOL	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
2010	0	1	3	15	0
2008	0	0	7	26	0
Førre Var 2005/2006	0	1	3	23	0

ENDRING I BRUK

På spørsmål om det har vært noen endring i bruken av alkohol, mener informantene at det ikke har vært noen endring. Samtidig er noen av informantene bekymret over at en del unge har et sterkt overdrevent bruk av brennevin. Her nevnes spesielt såkalte "shottekonkuranser".

Selv om det har vært en reduksjon i butikksalg og skjenking av alkohol, mener panelet altså at det ikke har vært en reduksjon i bruk blant ungdom i alderen 15 - 25 år.

Endring i bruk alkohol	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	2	14	3	0	0

TILGJENGELIGHET

Alle de spurte mener at alkohol er veldig tilgjengelig og at det har vært slik det siste halve året. I forrige undersøkelse var det to som mente alkohol bare var litt tilgjengelig, mens resten mente den var veldig tilgjengelig, men den samlede vurderingen var likevel at alkohol også for to år siden var veldig tilgjengelig.

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Alkohol blir oppfattet å være veldig tilgjengelig, og våre kontakt personer mener dette ikke har endret seg det første halvåret av 2011.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Alkohol	2	17	0	0	Uendret

RUSMIDDELKOMBINASJON

Alkohol er det rusmiddelet som oftest kombineres med andre rusmidler. Det vanligste er å kombinere alkohol med cannabis. Det er også disse to rusmidlene informantene mener det er knyttet størst helsemessige og sosiale problemer til.

OPPHAV

Vi har spurt informantene om hvordan alkohol skaffes til veie, De fleste svarer at det meste av alkoholen ungdom drikker er lovlig omsatt vare. Andelen ulovlig omsatt alkohol, smuglervare og hjemmeprodusert har gått kraftig ned siden forrige undersøkelse.

Opphav	Lovlig kjøpt vare	Ulovlig omsatt	Smuglervare	Hjemmeprodusert	Ikke svart
Alkohol	15	6	3	3	0

KONSEKVENSER AV ALKOHOLBRUK

12 av de 19 informantene mener at alkohol er et av tre rusmidlene som har gitt størst helsemessige og sosiale problemer det siste halve året i den gruppen de refererer fra.

OMSETNING

SALGSTALL FRA VINMONOPOLET

Det har skjedd en desentralisering av Vinmonopolet i distriktet vårt, med polutsalg spredd utover Kristiansand og nabokommunene. Dette øker tilgjengeligheten. Tidligere dro folk fra nabokommunene til Kristiansand for å handle på Vinmonopolet.

Da det ble åpnet Vinmonopol i Søgne og Vennesla førte dette til en nedgang i salgstallene i Kristiansand, men omsetningen i de tre Vinmonopolene i Kristiansand kommune har nå kommet opp på samme nivå som i 2005. Økningen på 15,3% fra 2008 til 2011 skyldes nok flyttingen av et polutsalg fra Kvadraturen til Sørlandssenteret i 2009.

Sammenlignet med første halvår i 2010 har omsetningen første halvår 2011 gått ned med 0,3%, noen som realiteten betyr at det ikke er noen endring.

HALVÅRIGE SALGSTALL FRA VINMONOPOLET I KRISTIANSAND

Antall solgte vareliter i perioden	01.04. - 30.09 2005	01.10. - 31.03. 2005 / 2006	01.01. - 30.06. 2008	01.01.- 30.06 2011
Alkoholritt	791	889	820	800
Øl	2.290	10.752	2.539	5775
Svakvin	528.380	497.004	462.300	530.071
Sterkvin	7.976	9.096	5.881	9089
Brennevin	83.877	87.572	71.886	80.826
Sum antall vareliter	623.314	605.313	543.406	626561
Søgne (vareliter)			91.048	
Vennesla (vareliter)			48.766	
Sum antall vareliter Kristiansand, Søgne, Vennesla			683.219	

SAMMENLIGNET MED 2010

Totalt salg, første halvår				
Butikk	Januar - juni		Endring	
	2010	2011	Liter	Prosent
Kristiansand Vågsbygd	119 936	120 333	397	0,3%
Kristiansand, Lillemarkens	300 461	293 244	-7 216	-2,4%
Kristiansand, Sørlandssenteret	207 770	212 983	5 214	2,5%
Totalt	628 166	626 561	-1 605	-0,3%

SALGS- OG SKJENKETALL BUTIKK OG RESTAURANTER

Etter at skjenketiden ble forkortet i 2008 gikk omsetningen i serveringsbransjen noe ned. Den har imidlertid økt kraftig igjen i 2009, slik at den da var høyere enn 2005. Butikksalg av øl og rusbrus/sider var også økende i 2008 og 2009,

Salgstallene for øl, rusbrus og sider har gått ned når det gjelder butikksalg, tallene for skjenking av de samme varene har også gått noe ned sammenlignet med 2009. I forhold til skjenking av vin og brennevin ser tendensen ut til å være den samme. Reduksjonen er imidlertid størst i forhold til butikksalg.

Dette tyder på at en større andel av alkoholkonsumet i Kristiansand skjer på skjenkesteder. Totalomsetningen av alkohol fra butikker og skjenkesteder har samtidig gått ned med 5,6%.

SALGS- OG SKJENKETALL FRA BUTIKK OG SKJENKENÆRING

	Antall solgte liter øl, rusbrus, cider (2,4-4,5 vol %)	Antall solgte liter vin, hetvin (4,5-22 vol %)	Antall solgte liter sprit (22-60 vol %)
Fra butikker med salgsbevilling	2010 3.211.831 liter 2009 3.411.317 liter 2008 3.308.026 liter 2005: 3.249.552 liter	Ikke butikksalg	Ikke butikksalg
Fra steder med skjenkebevilling (restaurant, kro, pub og lignende)	2010 1.151.958 liter 2009 1.210.917 liter 2008 1.062.399 liter 2005: 1.128.672 liter	2010 134.164 liter 2009 147.368 liter 2008 112.758 liter 2005: 119.996 liter	2010 27.814 liter 2009 28.697 liter 2008 20.410 liter 2005: 28.019 liter
Samlet omsetning av liter alkoholholdig drikke fra butikker og skjenkesteder	2010 4.363.789 liter 2009 4.622.234 liter 2008 4.370.425 liter 2005: 4.378.224 liter	2010 134.164 liter 2009 147.368 liter 2008 112.758 liter 2005: 119.996 liter	2010 27.814 liter 2009 28.697 liter 2008 20.410 liter 2005: 28.019 liter

Etter en nedgang i 2008 for skjenkesteder, har volumet tatt seg opp og er nå høyere enn det var i 2005. Det har vært en liten nedgang fra 2009 til 2010 på 4,9% for øl og rusbrus, mens det samlet for skjenkingen har vært en nedgang på 5,3%.

Når det gjelder salg av øl og rusbrus/sider i butikk økte volumet fram til 2009, men er i løpet av ett år redusert med 5,85% (200.000 liter) til et nivå under 2005 omsetningen.

Samlet omsetning av alkohol (fra Vinmonopol, butikker og skjenkesteder) viser dermed en liten nedgang.

Hallusinogene rusmidler

Hallusinogene stoffer er samlebetegnelsen på en gruppe stoffer som er beslektet med hensyn til farmakologisk virkningsmekanisme. Stoffene har til felles at de påvirker sentralnervesystemet og kan fremkalle sansebedrag, illusjoner og hallusinasjoner, noen ganger også direkte symptomer på sinnssykdom. (www.helsedirektoratet.no)

Cannabis

Cannabis er fellesnavnet på hasj, marihuana og cannabisolje. Preparatene stammer fra planten *Cannabis sativa*, eller indisk hamp, en hardfør gressort som trives i subtropisk og tørt klima, men som kan dyrkes nær sagt overalt. I cannabis finnes kjemiske stoffer "cannabinoider" som gir rusvirkning. Det viktigste er tetrahydrocannabinol – THC. Innholdet av THC kan variere enormt etter plantetype, dyrking og bearbeiding. Hasj inneholder vanligvis en betydelig større mengde THC enn marihuana.

Ved meget store doser har cannabis liknende virkninger som LSD og andre hallusinogene stoffer. Virkelighetsoppfatningen kan bli forvrent med forstyrrelse av syn og hørsel. Kortvarige symptomer på sinnssykdom kan utvikles, særlig i form av forfølgelsesforestillinger. (www.helsedirektoratet.no)

CANNABIS
Alle kontaktpersonene kjenner til bruk av cannabis
Svært vanlig
Muligens en liten økning i bruk
Flere bruker stoffet hjemme
Større innhold av THC i marihuana
På første plass når det gjelder helsemessige og sosiale problemer for ungdom mellom
18 og 25 år
Mange får hjelp til å slutte med cannabis

Hasj er det mest brukte cannabisproduktet i Kristiansand. Men det er også klart at det de siste årene har blitt mer bruk av marihuana. Dette skyldes delvis at det er marihuana som er mer potent (større innhold av THC) tilgjengelig nå. Denne blir i stor grad dyrket i drivhus både i Norge og i utlandet. Når det gjelder rus og skadevirkninger, inneholder både hasj og marihuana de samme virkestoffene, så i denne rapporten bruker vi begrepet cannabis som omfatter begge deler.

BRUK AV CANNABIS

Alle informantene kjenner til at cannabis er blitt brukt i det miljøet de har kjennskap til i løpet av våren 2011. Cannabis er fortsatt det rusmiddelet som etter alkohol er mest utbredt i Kristiansand. Det er på lik linje med Norge ellers.

11 av 19 mener cannabis er et svært vanlig rusmiddel, mens 7 informanter mener det er vanlig. Konklusjonen blir at cannabis er svært vanlig. Dette var også konklusjonene i forrige Førre Var-undersøkelse. Det er viktig igjen å understreke at utvalget av informanter er gjort ut fra at man har ønsket personer som følger med på ungdom og ungdoms rusbruk, slik at disse høye utslagene ikke sier noe om at cannabis er svært vanlig i alle ungdomsmiljøer i

Kristiansand. Undersøkelsen blant 17 -18 åringer viser at nær 20% har prøvd cannabis noen gang, mens 5% bruker cannabis jevnlig.

Cannabis	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	1	7	11	0

ENDRING I BRUK AV CANNABIS

Vi har spurt informantene om endring i bruken av cannabis de siste seks månedene. Vi har gitt hvert svar en verdi fra 1 til 5 og så regnet ut snittet,. Da får vi et snitt på svarene på 3,42. Hvis vi tenker at overgangen mellom "ingen endring" og "liten økning" ligger på 3,5, ser vi at svarene holder seg innenfor "ingen endring", men tett opp til "liten økning".

I forrige undersøkelse lå snittverdien på 3,45, noe som innebar at informantene mente det kunne være en liten endring i bruk av cannabis det foregående halvåret. Det ser ikke ut til å være store endringer i bruken siden forrige rapport.

Endring i bruk cannabis	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	1	10	7	1	0

INNTAKSMÅTER

Cannabis røykes. Det mener alle informantene. Ingen andre inntaksmåter er nevnt.

ARENAER

Hjemme og på fest er de arenaene som flest mener det røykes cannabis på. Dette ligner på tallene fra forrige rapport. Hjemme er her definert som hjemme hos seg selv, eller hjemme hos noen andre. Det er ikke grunnlag for å si at mange sitter alene og røyker, de fleste gjør dette sammen med andre.

Det er færre av informantene som rapporterer om bruk av cannabis på skolen. I 2008 rapporterte en tredel av informantene om dette, mens nå gjør hver femte det samme.

Hvor blir cannabis mest brukt?	Antall svar
Hjemme	17
På fest	15
På gata	2
På utesteder	2
På skolen	4

Det er også færre som rapporterer om røyking på gata og på utesteder.

PRIS

Prisen på hasj har gått noe opp, den er nå på noe over 100 kroner grammet. Man kan få kvantumsrabatt, og da kan man komme ned i 80 kroner per gram, sier våre informanter. Noen sier det er samme pris på marihuana som på hasj, mens andre mener marihuana er dyrere. Spesielt potent marihuana koster opp til 200 kroner grammet.

TILGJENGELIGHET

Samtlige informanter mener cannabis er veldig tilgjengelig. Det vil si at dersom folk ønsker å skaffe seg hasj, har de få problemer med å få tak på det.

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Langt de fleste mener at denne tilgjengeligheten på cannabis er uendret de siste seks månedene forut for undersøkelsen.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Cannabis	2	11	1	5	Uendret

OPPHAV

Det meste av cannabisen blir antatt å være smuglervare, men vi ser at seks personer også kjenner til hjemmeproduksjon. Dette er til dels egenproduksjon ved at enkelte har planter i hjemmet, eller er det produsert i drivhus i større skala. Det ser ut til at omfanget av hjemmeproduksjon er stabilt.

Opphav	Ulovlig omsatt	Smuglervare	Via internett	Hjemme- produsert	Ikke svart
Cannabis	2	14	0	6	2

KONSEKVENSER AV CANNABISBRUK

Informantene ble spurt hvilke tre rusmidler de mener har gitt de alvorligste helsemessige- og/eller sosiale problemer i sitt miljø/nettverk i løpet av de siste seks månedene? Her krysser 13 av respondentene av på cannabis som det rusmiddelet de mener har gitt størst grunn til bekymring i det siste halvåret.

Informanter knyttet til skolene mener at ungdom som har et vaneforbruk av cannabis ofte vil få problemer med å følge skolehverdagen, både rutinemessig og faglig. Fra hjelpeapparatet meldes det at det er sterk sammenheng mellom tidlig debut, vanebruk og det å droppe ut av videregående skole.

LSD

LSD framstilles som et salt som er løselig i vann. I ren form er det et hvitt, luktfritt, krystallinsk stoff, men gatepreparater kan være utblandet med andre stoffer. Det omsettes i form av kapsler, tabletter eller dryppet på papir/plastbiter. Ofte smugles LSD dryppet på spesielle frimerker. Hvert frimerke inneholder en rusdose som svelges. På grunn av den kraftige virkningen er selv små mengder effektive. Mengde LSD i en vanlig enkeltdose er meget varierende, vanligvis ca. 100 mikrogram, eventuelt mindre. (Kilde: helsedirektoratet.no)

LSD Lite brukt Litt tilgjengelig Tilgjengelighet uendret

LSD er et lite brukt rusmiddel i Kristiansand. Seks av kontaktpersonene kjenner til at det er blitt brukt i det miljøet de kjenner til i løpet av de siste seks månedene. Disse sier samtidig at LSD sjelden blir brukt i disse miljøene. En samlet vurdering blir at LSD nesten ikke forekommer.

Informantene rapporterer at det ikke er noen endring i bruken av LSD. Det var det heller ikke ved forrige rapport. Det er heller ingen som rapporterer om at det er kommet inn som et nytt stoff i miljøet de kjenner. De som sier noe om inntaksmåter, oppgir at LSD spises eller drikkes. Prisen oppgis å være fra 150 til 1000 pr brukerdose.

Selv om LSD nesten ikke blir brukt, virker det som om det går an å få tak på stoffet hvis man vil.. Bare halvparten av informantene hadde noen formening om tilgjengeligheten. 3 av informantene mente det er veldig lett å få tak i. Helhetsvurderingen er at LSD er litt tilgjengelig. Tilgjengeligheten har ikke endret seg det siste halvåret, i følge de vi har spurt.

Da LSD er lite brukt, blir det heller ikke nevnt som et rusmiddel det er knyttet store bekymringer til.

Sopp

*I naturen finnes mange vekster med hallusinogene virkninger som har vært kjent og brukt i århundrer. Det hallusinogene stoffet Psilocybin finnes i forskjellige sopper. Mest kjent er den meksikanske soppen *Psilocybe mexicana*, mens vi i Norge har den spisse fleinsoppen.*

(Kilde: www.helsedirektoratet.no)

SOPP Lite brukt

Nye sopptyper kan dyrkes frem av sporer bestilt på Internett

Sopp kan plukkes i naturen og spises eller drikkes som te.

Fire av kontaktpersonene mente sopp var blitt brukt som rusmiddel de siste seks månedene. I forrige undersøkelse var det 6 informanter som rapporterte om dette. Det er likevel bare to av informantene som har en formening om omfanget.

I tillegg til den lokale fleinsoppen, kom det i forrige rapport fram at det også blir brukt importert sopp som "Thai" og "Meksikansk". Informantene skiller ikke mellom disse variantene når de rapporterer om bruken av sopp.

I og med at det er få som rapporterer om bruk av sopp kan vi konkludere med at det sjelden blir brukt. På samme vis er det heller ingen grunnlag for å si at det har vært en økning i bruk av sopp. De som mener noe om det, har krysset av på at sopp er litt tilgjengelig. De oppgir at tilgjengeligheten er uendret. Dette samsvarer med forrige undersøkelse.

Ketamin

Ketamin er et stoff som i sin kjemiske oppbygning er nær beslektet med PCP (englestøv). Det ble opprinnelig brukt som et smertestillende stoff både på dyr og mennesker. Stoffet dukket opp på misbrukerscenen på begynnelsen av 70-tallet. Til Europa kom det 20 år senere, og da i første rekke til England. Ketamin kan røykes, sniffes, spises eller injiseres. Effekten ligner den man får ved inntak av PCP, det vil si at man i tillegg til rusvirkning kan få dempende og psykoselignende symptomer. Den hallusinogene effekten man får skal skille seg noe fra den effekten man får fra LSD. (motstoff.no)

KETAMIN
Lite brukt
Litt tilgjengelig
En person kjente til bruk.

Det er kun én informant som har rapportert om at ketamin er blitt brukt. I forrige rapport var det 3 personer om kjente til bruk. Omfanget av bruk er fortsatt lite. Ketamin er også lite tilgjengelig.

2C-B

Utover det at 2C-B står på politiets narkotikaliste, er det vanskelig å finne konkret informasjon om stoffet på Internett. Wikipedia er ikke en sikker kilde, men kaller stoffet et psykedelisk fenetylamin. Effekten kan sammenlignes med LSD og psilocybin. Det inntas vanligvis oralt. Tidligere ble 2C-B oftest brukt innen RAVE-kulturen da det ofte ble forvekslet med ecstasy.

Var omtalt i 2005 rapport
Ingen har rapportert om bruk i 2008 og heller ikke denne gangen,
Ser ikke ut til å være tilgjengelig

Sentralstimulerende rusmidler

Amfetamin er i likhet med bl.a. kokain og ecstasy sentralstimulerende stoffer, det innebærer blant annet at de undertrykker søvnbehov og stimulerer hjerte- og karsystemet. I Norge er amfetamin vanligere enn metamfetamin, mens det i for eksempel USA er omvendt. Amfetamin og metamfetamin misbrukes i økende grad over hele verden, og er blant de hyppigst brukte rusmidler. (www.fhi.no)

Amfetamin

AMFETAMIN Tredje mest brukte rusmiddel Oppfattes som vanlig Ingen endring i bruk Mer bruk hjemme Veldig tilgjengelig Ingen endring i tilgjengelighet
--

Av rusmidler i Kristiansand, er amfetamin det tredje mest brukte. Så mange som 17 av 19 respondenter oppgir at amfetamin er blitt brukt i det miljøet de kjenner til i løpet av de seks siste månedene. Metamfetamin kom på markedet etter 2005 og var omtalt i forrige rapport i 2008. I rusmiljøene skilles det ikke mye mellom dette stoffet og vanlig amfetamin. Se eget kapittel om metamfetamin.

BRUK AV AMFETAMIN

Tabellen under viser hva respondentene har krysset av på i forhold til hvor ofte amfetamin er blitt brukt i det miljøet de kjenner. Når vi regner ut en snittverdi på disse svarene, finner vi at amfetamin regnes som et vanlig rusmiddel av våre kontaktpersoner. Det er ut til at det er en liten økning og at svarene heller mot svært vanlig.

Siden vi har tatt kontakt med mennesker vi tror vet noe om rus, kommer det altså frem at amfetamin blir oppfattet som et vanlig rusmiddel i de miljøene kontaktpersonene kjenner i Kristiansand.

Amfetamin hyppighet	Aldri	Sjelden	Av og til	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
2011	1	4	0	4	7	1
2008	3	5	3	9	8	2
Føre Var 2005/2006	0	8	3	8	7	0

ENDRING I BRUK

I forrige rapport var konklusjonen at det ikke hadde skjedd noen endring i omfanget av bruk av amfetamin. Denne gangen registrer vi at det samlet sett rapporteres om en liten økning.

Endring i bruk amfetamin	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
2011	0	1	7	5	2	1
2008	0	4	13	6	0	9
2005/2006	1	1	1	10	0	4

INNTAKSMÅTER

I etablerte rusmiljøer er det mange som injiserer amfetamin. I denne undersøkelsen, som har fokus på ungdom under 25 år, er det imidlertid flest som oppgir at den sniffes, i tillegg til at den spises og injiseres. Her kunne den enkelte sette flere kryss, så det kan være ulik praksis i samme miljø. Det er ikke store endringer i inntaksmåtene fra forrige undersøkelse.

Inntaksmåter	Ikke brukt av dem jeg møter	Sniffing	Injisering	Spising	Drikking	Røyking	Ikke svart
Amfetamin	2	7	5	4	0	0	1

ARENAER

For de fleste i denne aldersgruppen er amfetamin fremdeles et partydop. Det har i de siste årene vært en økning i antall personer som svarer at det brukes hjemme. I denne rapporten er det nokså likt fordelt mellom bruk på fest og bruk hjemme. Det er få som rapporterer om bruk på utesteder. Om dette betyr at ungdom inntar stoffet hjemmet og så går ut på byen, eller holder seg i ro hjemme eller hos andre er vanskelig å fastslå ut fra de opplysninger vi har.

OPPHAV

Informantene mener at amfetaminen som blir brukt er smuglet inn i landet. Det er ingen som har rapportert om lokal produksjon, heller ikke at det er bestilt via internett.

TILGJENGELIGHET

Amfetamin er veldig tilgjengelig i følge 10 av de 19 kontaktpersonene vi har snakket med. Det er ingen av informantene som oppfatter at det ikke er tilgjengelig for de miljøene vi her ser på.

Når man først går i et miljø der det finnes illegale rusmidler, ser det ut til at amfetamin er enkelt å få tak på.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Amfetamin	10	6	0	3	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

På spørsmålet om det har vært endring i tilgjengeligheten det siste halvåret svarer de fleste informantene at det ikke har vært noen endring. Dette samsvarer med forrige undersøkelse. Amfetamin ser ut til å være veldig tilgjengelig for dem som ønsker å få tak på dette stoffet, men tilgjengeligheten ser ikke ut til å øke.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Amfetamin	2	9	1	7	Uendret

PRIS

Prisen på amfetamin oppgis å være fra 100 til 500 kroner per gram, avhengig av kontakter og mengde som blir kjøpt inn. Det er ofte gode kvantumsrabatter å få. Det er ingen prisforskjeller fra 2008.

KONSEKVENSER

Ti av informantene ser på amfetamin som et av tre rusmidler som er et helsemessig og sosialt problem for brukerne av stoffet. Det setter amfetamin i en særstilling sammen med alkohol og cannabis.

KOMMENTARER FRA KONTAKTPERSONENE

En av kontaktpersonene mener den psykiske virkningen av langvarig amfetaminbruk er den mest bekymringsfulle.

En sier at amfetamin brukes som slankemiddel og for å klare eksamenspress og russetiden. En annen oppgir også at det er noe økning blant jenter og ved eksamen. Det oppgis at amfetamin brukes i transportbransjen for å holde seg våken.

En som arbeider i videregående skole opplyser at amfetamin sniffes. Vedkommende kjenner ikke til at den injiseres.

Det blir også sagt at amfetamin fins i alle miljøer, at det er over alt og at det blir brukt til rekreasjonsbruk.

Metamfetamin

Metamfetamin er kjemisk relatert til amfetamin, men effekten av metamfetamin er mer potent, den varer lenger og er mer skadelig for sentralnervesystemet. I likhet med amfetamin kan metamfetamin inntas som tablett, pulver eller oppløst i væske gjennom munnen, det kan injiseres, røykes eller sniffes. (pasienthandboka.no)

METAMFETAMIN

Var omtalt som et nytt rusmiddel i forrige undersøkelse
Var da lite brukt
Amfetamin og metamfetamin brukes litt om hverandre.
Brukerne vet ikke alltid at det metamfetamin de får i seg
Muligens en reduksjon i bruk i det siste

Metamfetamin ble med på spørreskjemaet i forrige undersøkelse. Det skjedde en utvikling i Kristiansand i perioden mellom de to foregående undersøkelser som gjorde det nødvendig å ta med. Det virker som om metamfetamin er inne i flere av de kretsene der det også brukes amfetamin. Flere opplyser at stoffene går om hverandre og at det bare er de mest erfarne som merker forskjell.

BRUK AV METAMFETAMIN

Det er 11 informanter som rapporterer om bruk i de miljøer de har kjennskap til. Dette er forholdsvis flere enn ved forrige rapport, der 10 av 33 informanter meldte om kjennskap om bruk.

Metamfetamin	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	4	2	5	8

Ut i fra tabellen ovenfor mener informantene at bruk av metamfetamin er vanlig. Det er likevel viktig å merke seg at nær halvparten av informantene ikke har kjennskap til bruken.

ENDRING I BRUK AV METAMFETAMIN

På spørsmål om endring i bruk ser vi at det sterke motsetning i svarene, der 2 informanter mener at det har vært en sterk tilbakegang, mens 2 mener det motsatte. Andre igjen mener det har vært en liten økning.

Endring i bruk metamfetamin	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	2	0	1	5	2	9

Informantene som mener det er en sterk tilbakegang har selv nær tilknytning til rusmiljøene. De melder at det en periode var en del metamfetamin, men at den nå er erstattet av "vanlig" amfetamin. Samtidig vet vi at det kan være vanskelig å skjelne mellom disse to sentralstimulerende stoffene.

INNTAKSMÅTER

Av de som har svart på hvordan metamfetamin blir inntatt, har to av informantene krysset av på to alternativer. Vi ser at det er mest vanlig å sniffe stoffet, dette samsvarer med inntaksmåte for amfetamin. I forhold til forrige rapport er det nå mindre injisering enn den gang.

Inntaksmåter	Ikke brukt av dem jeg møter	Sniffing	Injisering	Spising	Drikking	Røyking	Ikke svart
Metamfetamin	0	5	4	2	0	0	10

ARENAER

Metamfetamin ser ut til å være mer brukt "hjemme" enn i festsammenheng sammenlignet med amfetamin. Ingen andre arenaer er nevnt. Dette kan tyde på at brukerne av metamfetamin er mer etablerte brukere hvor selve rusen synes å være viktigst.

PRIS

Metamfetamin blir oppgitt å koste fra 300 til 500 kroner grammet. Prisen har gått noe ned siden forrige rapport og ligger nå på samme nivå som for amfetamin.

TILGJENGELIGHET

Blant de 11 som har svart på dette spørsmålet mener 6 informanter at metamfetamin er veldig tilgjengelig, 4 mener det er litt tilgjengelig mens én mener det ikke er tilgjengelig. Dette samsvarer med spørsmålet om endring i bruk hvor et par informanter mener det er en sterk tilbakegang grunnet mindre tilgjengelighet, mens andre mener det er en økning og dermed også stor tilgjengelighet.

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten er i følge de som har svart gått litt opp det siste halve året, dette basert på 7 av 19 informanter.

OPPHAV

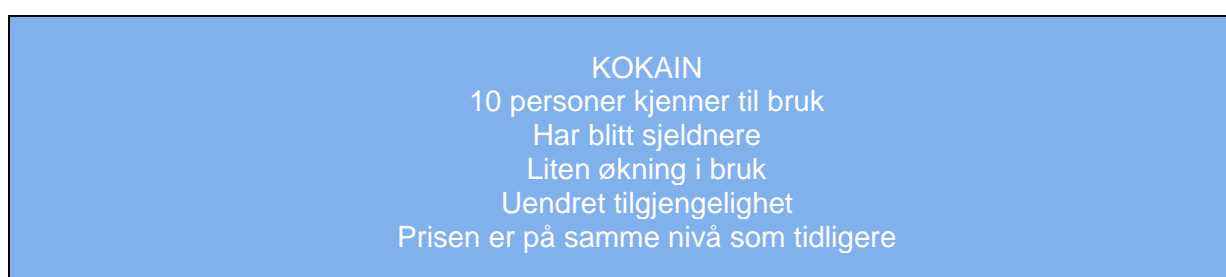
Det som omsettes av metamfetamin i Kristiansand er smuglervare. Én oppgir at det er hjemmeproduisert

METAMFETAMIN SOM ÅRSÅK TIL HELSEMESSIGE OG SOSIALE PROBLEMER

Det er usikkerhet i forhold til konsekvenser av bruken, men de fleste informantene ser dette i sammenheng med bruk av amfetamin som det er knyttet stor bekymring til.

Kokain

Kokain er et kraftig sentralstimulerende stoff i likhet med for eksempel amfetamin. Kokabladenes virkninger har vært kjent i årtusener. Røyking, injisering og sniffing av sterke kokainforbindelser gir hurtig innsettende og kraftig rus, med stor fare for avhengighetsutvikling. (Folkehelseinstituttet, fhi.no)

Kokain så ut til å spre seg i videre kretser enn tidligere. I forrige Førre Var-undersøkelse var det tilbakemeldinger på at stoffet hadde kommet i inn i de mer tradisjonelle rusmiljøene og i enkelte ungdomsmiljøer. Kokain var blitt et tilgjengelig rusmiddel i de kretsene vi har undersøkt.

BRUK AV KOKAIN

Av våre 19 kontaktpersoner er det 10 som har svart at kokain er blitt brukt i den gruppa de møter. Dette er relativt færre enn i forrige undersøkelse da 19 av 33 meldte om bruk. Ut fra dette kan vi slå fast at den økningen i bruk en så tidligere har stoppet og gått noe tilbake.

Kokain	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	6	4	0	0

Sammenlignet med rapporten i 2008 har bruken av kokain gått fra å være vanlig til å bli mer sjelden. Dette kan være et utslag av at våre informanter ikke har kontakt med de miljøer der kokain blir mest brukt. Disse miljøene kan tenkes å bestå av et eldre klientell.

Kokainbruken har økt på kontinentet, erfaringsmessig vil en slik trend også slå til her i Norge.

Man må derfor være forberedt på at det kan komme en økning i bruken her også.

ENDRING I BRUK

En samlet vurdering av svarene på spørsmålet om det har vært en endring i bruken av kokain det siste halve året, blir at det har vært en liten økning. Samtidig kan det se ut til at nivået er lavere enn det var ved forrige rapport i 2008.

Endring i bruk kokain	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	1	3	6	0	9

INNTAKSMÅTER

Den vanligste inntaksmåten for kokain er sniffing. Ingen rapporter om andre inntaksmåter.

ARENAER

Kokain ser fortsatt ut til å være et rusmiddel som brukes på fest og på byen. Det er likevel en del som har krysset av på at det brukes hjemme. Om dette er i forkant av fest eller bytur vites ikke, men det er det mest sannsynlige da kokain fremdeles omtales som et partydop.

Hvor blir kokain mest brukt?	Antall svar
Hjemme	6
På fest	7
På gata	1
På utesteder	4

PRIS

Kokain koster fra 350 - 1500 kroner per gram, i følge våre informanter. Som med andre rusmidler, kan gode kontakter gi en gunstigere pris, Prisene er omtrent på samme nivå som tidligere.

TILGJENGELIGHET

Blant informantene som kjenner til bruk av kokain mener de fleste at stoffet er veldig tilgjengelig for de som ønsker å få tak i det.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Kokain	8	4	0	7	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

I følge informantene er tilgjengeligheten for kokain uendret det siste halve året.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Kokain	2	6	1	10	Uendret tilgjengelighet

OPPHAV

Alle kontaktpersonene oppgir at kokainet som kommer til Kristiansand er smuglervare.

KOMMENDE PROBLEM

Ingen av informantene har betegnet kokain som et av de stoffene som vil kunne medføre alvorlige problemer for brukerne.

KOMMENTARER FRA KONTAKTPERSONER

Av de som sier noe om kokain, går de fleste kommentarene på at det brukes mest i festsammenheng og oftest i kombinasjon med alkohol

Ritalin

Ritalin er en medisin som brukes for å behandle AD/HD. Ritalin har en svakt stimulerende effekt på hjernen. Ritalin blir også brukt for å behandle narkolepsi. (www.lommelegen.no)

RITALIN
Lite brukt
Veldig tilgjengelig
Tilgjengelighet uendret

BRUK AV RITALIN

Ritalin har en amfetaminlignende effekt, bare mye svakere. Den kan likevel være attraktiv i et rusmiljø. I den gruppen som er med i denne undersøkelsen har 6 personer svart at Ritalin er brukt som rusmiddel i løpet av de siste seks månedene. Dette er en nedgang i forhold til forrige undersøkelse der 16 informanter meldte om bruk.

Ser vi tilbakemeldingene under ett, kan vi konkludere med at Ritalin sjelden blir brukt som rusmiddel.

Det er enighet om at det ikke har skjedd noen endring i bruken det siste halvåret.

Alle oppgir spising som inntaksmåte.

Ritalin	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	4	2	0	13

PRIS

Vi har ingen ny informasjon når det gjelder pris på ritalintabletter. I følge rapporten i 2008 var prisen lav, bare 20 til 30 kroner per pille. Kanskje den lave prisen gjenspeiler at man må kjøpe flere piller for å få den ønskede effekt?

TILGJENGELIGHET

Ritalin regnes som veldig tilgjengelig av våre informanter, og denne tilgjengeligheten mener de ikke har endret seg i løpet de siste seks månedene.

OPPHAV

Siden Ritalin er et legemiddel, er det sannsynlig at medisinen blir omsatt ulovlig til dem som vil ruse seg på den.

Ingen av kontaktpersonene har krysset av på Ritalin som et stoff de tror vil være årsak til helsemessige eller sosiale problemer.

Concerta

Concerta er en medisin som brukes for tilstanden AD/HD. Den virker på nervesystemet og symptomene på AD/HD blir ofte mildere. (www.lommelegen.no)

CONCERTA
Lite brukt

Concerta har en mildt stimulerende effekt.

Det blir rapportert om mer bruk nå enn ved forrige rapport, 8 informanter melder om bruk. Disse melder at Concerta sjelden blir brukt, og det har ikke vært noen endring i bruk det siste halve året.

Inntaksmåten for Concerta bli kun oppgitt som spising.

Legemiddelet blir, av de få som mener noe om det, oppfattet som litt tilgjengelig, men mer tilgjengelig enn tidligere.

Det er få arenaer for bruk som blir nevnt, og ingen av kontaktpersonene har noen formening om pris. Hvis den blir omsatt, er det som videreformidlet legemiddel. Ingen av informantene har krysset av på Concerta som et av de tre rusmidlene de er bekymret for som årsak til helsemessige og sosiale problemer

Crack

Crack er rent kokain som er omdannet til ikke vannløslig form på en annen måte enn fribasekokain. Under oppvarming til 100° Celsius og ved bruk av tilsetningsstoffer får kokainkloridet form som små grågule eller hvite klumper. Crack kan røykes i vannpipe eller som sigaretter, enten rent eller utblandet med tobakk. Crack regnes for å være det sterkeste kokainproduktet, fordi det kan røykes og deretter absorberes raskt i blodet, langt raskere enn kokainklorid som sniffes. (www.helsedirektoratet.no)

CRACK
Nesten ikke brukt
Litt tilgjengelig

3 personer rapporterer om at de kjenner til bruk av crack. Det er så små funn i forhold til dette stoffet at det må konkluderes med at det nesten aldri blir brukt. Samtidig melder én av informantene at crack i en periode har vært lett tilgjengelig og forholdsvis mye brukt, men at dette har avtatt og at det nå ikke er så tilgjengelig nå. To andre informanter mener det har vært en liten økning i bruk det siste halve året.

Crack er nå litt tilgjengelig, selv om det er få som sier det er det.

Crack hjemmeproduseres av kokain.. Røyking er den inntaksmåten som blir oppgitt. Ingen oppgir crack som et av de tre mest bekymringsverdige stoffene når det gjelder helsemessige og sosiale konsekvenser.

Ecstasy

Ecstasy er et syntetisk kjemisk stoff, som både er oppkvikkende (sentralstimulerende) og hallusinerende (psykedelisk). Ecstasy omsettes vanligvis som tabletter eller kapsler med farger og karakteristiske symboler som smilemunn og fredstegn. Virkestoffet i ecstasy er som oftest MDMA (3,4 -metylendioksymetamfetamin). Betegnelsen brukes også på andre kjemisk nært beslektede stoffer som MDA og MDEA. (helsedirektoratet.no)

ECSTASY
Lite brukt
Bruken stabilisert
Fortsatt litt tilgjengelig
Tilgjengelighet uendret
Prisen har gått noe ned

Ecstasy var det store "mediedopet" for noen år siden. Skremselstall fra utlandet skapte store overskrifter og stor frykt her hjemme. Selv om det finnes også i Kristiansand, har ecstasybruk aldri blitt den store epidemien som man fryktet. I hjelpeapparatet har man likevel sett konsekvenser av bruken i form av hallusinasjoner, psykoser og depresjoner.

BRUK AV ECSTACY

I denne undersøkelsen er det 10 personer som har krysset av på at de kjenner til ecstasybruk det første halvåret av 2011. En samlet vurdering av tilbakemeldingene blir at det sjelden blir brukt.

Ecstasy	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	8	2	0	6

ENDRING I BRUK

Tilbakemeldingene spriker noe, men samlet sett ser det ut til at bruken har stabilisert seg på et relativt lavt nivå. De to som melder om en liten økning sier ecstasy er et nytt rusmiddel i de miljøene de rapporterer fra.

Endring i bruk ecstasy	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
2011	1	2	3	2	0	11
2008	0	11	5	0	0	14
2005/2006	2	7	7	2	0	10

INNTAKSMÅTER

Ecstasy tas hovedsakelig i pilleform, men kan også forekomme som pulver som kan sniffes. Bruken er stort sett knyttet til fest og utesteder, så betegnelsen partydop passer fortsatt. Prisen rapporteres å ha gått kraftig ned, fra en minstepris på 150 i 2005 til ca 70 kroner pr pille i dag. Prisen varierer likevel mellom 70 og 200 kroner.

TILGJENGELIGHET

Ut fra de tilbakemeldingene vi har fått, kan vi si at ecstasy er litt tilgjengelig.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Ecstasy	4	4	1	10	Litt tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Det har ikke vært noen endring i tilgjengelighet på ecstasy i Kristiansand i første halvår av 2011, i følge våre kontaktpersoner.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Ecstasy	2	4	1	12	Uendret

Ecstasy blir oppgitt å være smuglervare.

Ingen av informantene har krysset av på ecstasy som et av de tre rusmidlene de tror kan være den viktigste årsak til helsemessige og sosiale problemer.

Khat

Khat er blader fra khattreet. Bladene inneholder amfetaminliknende stoffer. I Norge regnes khat som et rusmiddel. (folkehelseinstituttet, www.fhi.no)

KHAT
Få vet om bruk
Lite brukt
Kun i utenlandske miljøer
Lite tilgjengelig

Det er først og fremst i det somaliske miljøet khat har blitt brukt i Kristiansand. Bladene tygges og må være ferske for å kunne brukes. Bare to av informantene kjenner til khatbruk i Kristiansand. Den ene mener det sjelden blir brukt og den andre at han ikke har observert bruk det siste halve året.

Siden det er så få som kjenner til bruk, blir det svært små tall. Ingen rapporterer om økning i bruk, den er nesten ikke tilgjengelig og tilgjengeligheten har ikke endret seg. Det er heller ingen som har ment at khatbruk har gitt spesiell grunn til bekymring det siste halve året.

Ingen vet hva prisen på khat er..

Opioider

Opioider er en felles betegnelse på en rekke stoffer som kommer fra opiumsvalmuen (opiater), eller kunstig framstilte stoffer med en tilsvarende virkning.

(www.helsedirektoratet.no)

Heroin

Heroin blir fremstilt fra opiumsplanten (*Papaver somniferum*). Heroin utvinnes av saften i frøkapslene til opiumsplanten. Fra saften dannes råopium som inneholder sterke smertestillende virkestoffer. Råopium inneholder morfin, som er det viktigste virkestoffet i opiumsplanten. Heroin utskilles fra morfin ved en kjemisk prosess. Heroin er som regel et hvitt eller brunlig pulver, men kan også være grått eller gult. (*actis.no*)

HEROIN 7 personer kjenner til bruk av heroin Lite brukt Liten økning i bruk Litt tilgjengelig Ingen endring i tilgjengelighet
--

BRUK AV HEROIN

Av de 19 vi har snakket med denne gangen, kjenner 7 personer til bruk av heroin det siste halve året.

Av de 7 informantene som kjenner til bruk av heroin siste halvår mener 4 at det er sjeldent brukt, mens 3 mener det er vanlig. Ut i fra dette kan vi slutte at det ikke er så vanlig å bruke heroin blant ungdom i Kristiansand. De som bruker heroin er også del av mer etablerte rusmiljøer.

Heroin	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	4	3	0	12

ENDRING I BRUK

I forrige Før Var-undersøkelse var konklusjonen den gang at det ikke hadde vært noen endring i bruk. Nivået i forhold til bruk ser ut til å være relativt stabilt, men våre informanter mener det har vært en liten økning i bruk det siste halve året.

Endring i bruk heroin	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	0	3	3	0	13

INNTAKSMÅTER

5 personer har krysset av på at heroinen injiseres, ingen andre inntaksmåter er nevnt.

ARENAER

Når vi ser på hvor heroin blir brukt, forsterker det bildet av at det er ungdom med et etablert rusmønster som bruker dette stoffet. Her er det ikke mange kryss på "fest" og "utesteder". De fleste mener at heroin brukes hjemme.

PRIS

Prisen på et gram heroin, varierer i forrige undersøkelse fra 1400 til 2500 kroner. Nå er det bare én informant som har ment noe om pris og vedkommende sier at prisen er 2000 kroner pr gram.

TILGJENGELIGHET

Ut fra de svarene vi har fått på dette spørsmålet, kan vi si at heroin er litt tilgjengelig, og at informantene samlet sett ikke mener tilgjengeligheten har endret seg det siste halve året. Likevel melder noen at de opplever at tilgjengeligheten er på vei opp.

KONSEKVENSER AV HEROINBRUK

Én informant har krysset av på heroin som et av tre stoffer som har gitt de alvorligste helsemessige og sosiale konsekvensene i sitt nettverk de siste seks månedene.

Metadon

Metadon ligner morfin og har i cirka 40 år vært benyttet i rehabiliteringen av heroinmisbrukere. Metadonbehandling er en del av LAR – legemiddelassistert rehabilitering – og er i mange tilfeller livslang behandling. (Folkehelseinstituttet, fhi.no)

METADON Lite brukt Fortsatt ingen endring i bruk Litt tilgjengelig Tilgjengelighet stabilisert siden forrige undersøkelse

BRUK AV METADON

Det meste av metadonbruken i Kristiansand skjer innenfor legemiddelassistert rehabilitering (LAR). Når metadon blir brukt som foreskrevet, blir den ikke regnet som rusmiddel. Det vi spør om i denne undersøkelsen er koblet til ureglementert bruk, altså å ta metadon i den hensikt å ruse seg.

Av de personene vi har vært i kontakt med, har 5 krysset av på at de kjenner til at metadon er blitt brukt som rusmiddel i det miljøet de kjenner.

Ut i fra tabellen under hvor det rapporteres om hvor vanlig det er med bruk av metadon som rusmiddel, der vi at informantene som har registrert bruk mener dette er vanlig i de miljøene de kjenner til.

Metadon	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	1	2	2	1	13

ENDRING I BRUK

Kun 5 av informantene har hatt noen formening om endring i bruk av metadon. Samlet sett mener disse at det ikke har vært noen endring siste halvår.

Endring i bruk metadon	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	0	4	1	0	14

INNTAKSMÅTER

Metadon som deles ut i LAR er flytende og skal drikkes, men kan også injiseres.

Inntaksmåter	Ikke brukt av dem jeg møter	Injisering	Spising	Drikking	Ikke svart
Metadon	14	1	0	4	0

ARENAER FOR BRUK

Som med heroin, ser vi at de fleste krysser av på at metadonen brukes hjemme og på fest. Vi kan anta at de her refererer til noen få etablerte opioidavhengige under 25 år.

TILGJENGELIGHET

Det ser ikke ut til at metadon er særlig tilstede som rusmiddel for dem under 25 år. På dette spørsmålet er det flere informanter som har uttalt seg enn de som har rapportert om bruk av metadon i miljøet de rapporterer fra. Vi må anta at noen informanter her uttaler seg på grunnlag av en antagelse om hvor tilgjengelig stoffet er generelt.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Metadon	4	5	0	10	Tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Samtlige kontaktpersoner som mener noe om det, sier at tilgjengeligheten er uendret det siste halve året. Forrige gang var tilgjengeligheten gått noe opp.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Metadon	1	5	0	13	Uendret

OPPHAV

Metadon er et lovlig legemiddel i utgangspunktet, men idet den blir videreformidlet, er den illegal. Ulovlig omsetning er den vanligste måten å få tak i stoffet på. I tillegg oppgis den også å være smuglervare, og da kan det også være snakk om metadontabletter.

KONSEKVENSER

Ingen av dem vi har snakket med har oppgitt metadon som et av de tre rusmidlene de mener har forårsaket størst helsemessige og sosiale konsekvenser for brukerne det siste halve året.

Subutex

Buprenorfin (Temgesic, Subutex) er et morfinlignende stoff. Stoffet brukes hovedsakelig i behandlingen av heroinavhengighet på lignende måte som metadon i legemiddelassistert rehabilitering (LAR), men kan også brukes til behandling av sterke smerter. Buprenorfin blokkerer virkningen av andre opioider slik at man ikke får rus hvis morfin og heroin tas samtidig med buprenorfin. For å oppnå best mulig blokkering, må buprenorfindosen være tilstrekkelig høy. Brukt på denne måten kan buprenorfin redusere behovet for heroin. I behandling av avhengighet tas buprenorfin i form av tabletter som legges under tungen. Buprenorfin kan misbrukes ved at tablettene løses i vann og injiseres. (www.fhi.no)

SUBUTEX
Brukes av og til
Liten økning i bruk
Tilgjengelig
Tilgjengelighet stabilisert siden forrige undersøkelse

BRUK AV SUBUTEX

Subutex brukes av LAR-pasienter i Kristiansand.
7 av informantene kjenner til bruk av Subutex i rusøyemed.

Subutex har en større forekomst enn heroin og er også vanligere å bruke blant dem som er i miljøer hvor disse stoffene forekommer.

Subutex	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	1	2	2	1	13

ENDRING I BRUK AV SUBUTEX

Det svært små tall vi finner når det gjelder endring i bruk, men snittet viser at det ikke har vært noen endring i bruk.

Endring i bruk Subutex	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	0	4	1	0	14

INNTAKSMÅTER

Injisering og spising er de vanligste inntaksmåtene for Subutex.

Inntaksmåter	Ikke brukt av dem jeg møter	Sniffing	Injisering	Spising	Drikking	Røyking	Ikke svart
Subutex	0	0	2	4	0	0	15

ARENAER

Som med de andre opioidene, er det flest som oppgir at den inntas hjemme.

PRIS

I den forrige undersøkelsen i 2008 var det bare et prisanslag på Subutex og den kontaktpersonen oppga at det kostet mellom 200 og 450 kroner for en tablett på 8 mg. I denne undersøkelsen forteller én informant at prisen er i overkant av 50 kroner mens en annen sier prisen er 100 til 200 kroner. Uansett ser det dermed ut til at prisen har gått ned siden sist.

TILGJENGELIGHET

Det er flere som mener Subutex er veldig tilgjengelig. Dette tallet ligger høyere enn på noen av de andre opioidene

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Subutex	6	1	0	12	Tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Kontaktpersonene mener tilgjengeligheten på Subutex er uendret det siste halve året.

OPPHAV

To mener det er ulovlig omsatt legemiddel. Ingen har oppgitt at det er smuglervare. Dette legemiddelet ser altså ut til å være foreskrevet av lege og brukt til rus av noen ungdommer i Kristiansand.

KONSEKVENSER

Ingen oppgir at Subutex har vært ett av tre rusmidler som har forårsaket helsemessige eller sosiale problemer det siste halve året.

Temgesic

Mens metadon, Subutex og Suboxone kun administreres av LAR-tiltakene, foreskrives Temgesic av allmennleger.

TEMGESIC Lite brukt Ingen endring i bruk Veldig tilgjengelig i noen miljøer Tilgjengelighet uendret

6 av kontaktpersonene har krysset av på at Temgesic er brukt i det miljøet de kjenner til de siste seks månedene. Det er relativt likt med forrige undersøkelse.

Et forsøk på en konklusjon blir at der Temgesic brukes, er den ganske vanlig, men det er i et begrenset miljø. De som arbeider med ungdom ser lite til bruk av Temgesic.

Temgesic	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	2	2	1	14

ENDRING I BRUK

Det har ikke vært noen endring i bruk av Temgesic det siste halve året, i følge tilbakemeldingene vi har fått.

Endring i bruk temgesic	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	1	2	1	0	15

INNTAKSMÅTER.

Av dem som kjenner til bruk, er det injisering og spising som er oppgitt som vanligste inntaksmåter.

ARENAER

Arenaer for bruk av Temgesic er de samme som for Subutex og blir mest brukt hjemme.

PRIS

Temgesic oppgis av en informant å koste fra 75 til 100 kroner på gata. Dette er samme pris som ved forrige undersøkelse.

TILGJENGELIGHET

De som mener noe om tilgjengeligheten for Temgesic mener det er veldig tilgjengelig. Vi oppfatter dette som at det gjelder i de miljøene hvor stoffet brukes.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Temgesic	5	1	1	12	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten blir oppfattet å være uendret av de som har svart på dette spørsmålet.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Temgesic	1	5	0	13	Uendret

ÅRSAK TIL HELSEMESSIGE OG SOSIALE PROBLEMER

Ingen har oppgitt at Temgesic er et av de tre rusmidlene de knytter sterkest bekymring til når det gjelder helsemessige og sosiale konsekvenser.

Suboxone

Suboxone består av buprenorfin og nalokson. Den brukes i substitusjonsbehandling ved opiatavhengighet, som en del av medisinsk, psykologisk og sosial behandling. Hensikten med nalokson er å forhindre intravenøst misbruk. (www.felleskatalogen.no)

SUBOXONE
Lite brukt
Lite tilgjengelig

Fire informanter melder om bruk av suboxone denne gang, mot bare én i 2008. Dette er i så fall en stor økning, selv om stoffet blir lite brukt. Det rapporteres at stoffet blir sjeldent brukt, og at bruken er uendret på de siste 6 månedene. Suboxone blir inntatt i pilleform. Stoffet er lite tilgjengelig og tilgjengeligheten er uendret. Suboxone distribueres som et ulovlig omsatt legemiddel.

Dolcontin

Dolcontin inneholder morfin, som tilhører legemiddelgruppen opioidanalgetika. Preparatet har smertestillende effekt og brukes ved sterke smerter, f.eks. smerter ved kreft. ([felleskatalogen.no](http://www.felleskatalogen.no))

DOLCONTIN
Lite brukt
Ingen endring i bruk
Tilgjengelig
Tilgjengelighet uendret

Dolcontin brukes ikke av legemiddelassistert rehabilitering (LAR), men er blitt foreskrevet av allmennleger blant annet i påvente av plass i LAR-tiltak.

Tre personer mener at Dolcontin er blitt brukt som rusmiddel i det miljøet de rapporterer fra.

Dolcontin er et legemiddel som, samlet sett, sjelden er i bruk. To informanter mener likevel det er vanlig i de miljøene de rapporterer fra. Det har ikke vært noen endring i bruken av Dolcontin de siste seks månedene. Ingen omtaler Dolcontin som et nytt rusmiddel i det miljøet de kjenner. Resultatene er nesten identiske med forrige Førre Var-undersøkelse.

Dolcontin	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	1	1	2	0	15

INNTAKSMÅTER

Om den er lite brukt, er det likevel noen som mener noe om hvordan Dolcontin inntas. Spising og injisering er de inntaksmåtene flest kjenner til.

Inntaksmåter	Ikke brukt av dem jeg møter	Sniffing	Injisering	Spising	Ikke svart
Dolcontin	1	0	1	3	15

ARENAER

De fleste av de som har svart mener dolcontin blir brukt hjemme.

PRIS

100mg Dolcontin koster 200 – 300 kroner. Dette er samme prisnivå som ved forrige undersøkelse

TILGJENGELIGHET

Dolcontin oppfattes samlet sett som tilgjengelig av dem som mener noe om tilgjengelighet.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Dolcontin	3	4	1	11	Tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten på Dolcontin var uendret det første halvår av 2008.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Dolcontin	1	4	0	14	Uendret

OPPHAV

Det er som ulovlig omsatt legemiddel Dolcontin først og fremst blir tilgjengelig som rusmiddel.

KONSEKVENSER

Ingen nevner Dolcontin som et av de tre rusmidlene det har vært knyttet størst bekymring til de siste seks månedene.

Beroligende midler - benzodiazepiner

Rohypnol, Valium, Vival, Stesolid, Mogadon, Flunipam, Rivotril og Sobril er alle navn på en gruppe legemidler som tilhører kategorien benzodiazepiner. Benzodiazepiner er best kjent som beroligende midler eller sovemedisiner og blir utskrevet av lege til behandling av plager som angst, uro, søvnløshet og epilepsi. Misbruk av benzodiazepiner er utbredt i Norge, og er klassifisert som et narkotisk stoff. (www.actis.no)

BENZODIAZEPINER Vanlig å bruke Bruken stabilisert Veldig tilgjengelig Tilgjengelighet uendret Blandes ofte med andre stoffer Ulovlig omsatt legemiddel
--

Benzodiazepiner (benzo) er fellesbetegnelse på en lang rekke legemidler. Når folk oppgir at de ruser seg på piller, er det ofte benzodiazepiner de mener, selv om det også kan være smertestillende medikamenter. Vi har laget en gruppe av benzodiazepinene, men enkelte har vi ment var interessante å skille ut. Dette gjør det litt vanskelig å samle tallene og få full oversikt over tilbakemeldingene på disse medikamentene.

BRUK AV BENZODIAZEPINER

Hele 15 av informantene rapporterer om bruk av benzodiazepiner i miljøene de rapporterer fra. Ut i fra tabellen under, ser det ut til at det er vanlig med bruk av benzodiazepiner blant ungdom i rusmiljøer.

Benzodiazepiner	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	4	6	5	4

RUSMIDDELKOMBINASJONER

Benzodiazepiner (benzo) er blant de medikamentene/rusmidlene som inngår i flest kombinasjoner med andre rusmidler, men brukes nok ofte for å dempe bi- og ettervirkninger av andre stoffer.

ENDRING I BRUK

En stor majoritet av informantene mener det ikke har vært noen endring i bruken, mens én informant mener det har vært en sterk økning i miljøet vedkommende rapporterer fra.

Endring i bruk benzo	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	2	11	3	1	4

INNTAKSMÅTER

De fleste oppgir spising som inntaksmåte for benzodiazepiner i aldersgruppa under 25 år.

Inntaksmåter	Ikke brukt av dem jeg møter	Injisering	Spising	Ikke svart
Benzodiazepiner	1	2	13	6

ARENAER

Så mange som 9 har svart at benzodiazepiner tas hjemme. Vi har lagt vekt på å forklare informantene at vi i denne undersøkelsen er ute etter å få kjennskap til medikamenter brukt som rusmidler og ikke som ordinær medisin. Man kan likevel tenke seg at det foregår en del "selvmedisinering" av udiagnostiserte angstplager her. Det er også rapportert om noe bruk i tilknytning til fest.

PRIS

Det ser ikke ut til å være store endringer i pris for de ulike stoffene som omtales under denne overskriften. Som med alle rusmidler varierer prisen med tilgang, styrke og kontakter.

TILGJENGELIGHET

Benzodiazepiner blir oppfattet som veldig tilgjengelig av våre kontaktpersoner.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Benzodiazepiner	10	5	0	4	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten blir vurdert å være uendret våren 2011.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Benzodiazepiner	1	8	0	10	Uendret

OPPHAV

Benzodiazepiner blir i all hovedsak regnet å være ulovlig omsatte legemidler. Vi ser imidlertid at det også smugles inn til landet .

Opphav	Lovlig kjøpt vare	Ulovlig omsatt legemiddel	Smuglervare	Via internett	Hjemme-produsert	Ikke svart
Benzodiazepiner	1	10	2	0		7

KONSEKVENSER

To av informantene nevner benzodiazepiner som ett av stoffene de er bekymret for i forhold til helsemessige og sosiale problemer.

Rohypnol

Fra 1 august 2004 ble Rohypnol avregistrert i Norge. Etter 1 november 2004 var det full stans i salget av Rohypnol. Det vil si at det ikke lenger er mulig å få utskrevet ekte Rohypnol på resept. Misbrukermarkedet domineres nå av etterligninger av Rohypnol eller tablettar som er ulovlig produsert. (www.politiet.no)

ROHYPNOL Lite brukt Ingen endring i bruk Litt tilgjengelig Tilgjengelighet uendret
--

Rohypnol ble avregistrert som legemiddel på grunn av omfattende misbruk og den store tilvenningsfaren. Legemiddelet fikk også mye oppmerksomhet i media som "voldtektsdop". Etter at det ble avregistrert i Norge, forsvant det også fra det illegale markedet en stund. I forrige Føre Var-undersøkelse oppga likevel 14 av 33 personer at de kjente til at Rohypnol var blitt brukt de siste seks månedene. Denne gang er det 9 informanter som melder om dette.

BRUK AV ROHYPNOL

Når vi ser på hyppighet av bruk, finner vi at 12 personer har krysset av på dette, og en samlet vurdering av disse, er at Rohypnol sjelden blir brukt. Like fullt er det fire personer som mener det er et vanlig rusmiddel.

Det er ikke så mange kommentarer fra kontaktpersonene på Rohypnol, men én sier at de ikke får tak i Rohypnol lenger. En annen har observert knusing av blå piller som skulle røykes, men dette kan også være blåvalium.

Rohypnol	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	1	7	4	0	7

ENDRING I BRUK

Det er ikke meldt om endring i bruk av Rohypnol for første halvår 2011.

INNTAKSMÅTER

9 personer oppgir spising og 1 injisering som inntaksmåter for Rohypnol. Dette er uendret fra forrige undersøkelse.

ARENAER

Arenaer for inntak av Rohypnol er stort sett de samme som for de andre benzodiazepinene.

PRIS

Mellom 30 og 70 kroner pr pille.

TILGJENGELIGHET

Rohypnol ble oppfattet som litt tilgjengelig av dem som hadde kjennskap til bruk av dette stoffet. Tilgjengeligheten ble betraktet som uendret det siste halve året.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Rohypnol	4	4	1	10	Litt tilgjengelig

OPPHAV

Selv om Rohypnol er avregistrert og politiet mener at det som er på markedet nå i stor grad er ulovlig produsert, oppfattes det nok fortsatt som et legemiddel. Fire har krysset av på at Rohypnol er et ulovlig omsatt legemiddel. Kun én har krysset av på at det er smuglervare, mens ingen sier at det bestilles på internett.

KONSEKVENSER

Ingen har nevnt Rohypnol som et av de tre rusmidlene de har bekymret seg mest for det siste halve året.

Valium

Valium er et benzodiazepinderivat som blir foreskrevet som et angstdempende middel. Det er stor misbruks- og avhengighetsfare knyttet til bruk av Valium, og det blir omsatt illegalt i rusmiljøene.

VALIUM Vanlig å bruke Ingen endring i bruk Veldig tilgjengelig Tilgjengelighet uendret Ulovlig omsatt legemiddel

BRUK AV VALIUM

Det er mange av de samme informantene som har krysset av på de ulike benzodiazepinene. I alt er det 8 som har krysset av på at de kjenner til at Valium er blitt brukt som rusmiddel i det miljøet de kjenner til.

En samlet vurdering av svarene, blir at Valium er vanlig å bruke dem våre kontaktpersoner har kjennskap til.

Valium	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	1	2	5	1	4

Det er ikke observert noen endring i bruken av Valium det siste halvåret. I forhold til undersøkelsen i 2008 er det blitt mer vanlig med bruk av Valium.

ARENAER

Valium brukes i hovedsak hjemme og i noen tilfeller på fest.

PRIS

Pris oppgis å ligge mellom 20 – 40 kroner pr pille

TILGJENGELIGHET

Blant de informantene som mener noe om tilgjengelighet, sier de fleste at de oppfatter Valium som veldig tilgjengelig. Dette er en endring sammenlignet med 2008 da det var noe mindre tilgjengelig.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Valium	8	2	0	9	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Valium er veldig tilgjengelig, og dette vurderer våre kontaktpersoner har vært status det siste halve året.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Valium	1	5	0	13	Uendret

OPPHAV

Selv om Valium er et legemiddel, er det bare en av dem vi har hatt kontakt med som oppgir det som lovlig kjøpt vare. Resten rapporterer om en illegal omsetning eller innførsel av medikamentet.

Opphav	Lovlig kjøpt vare	Ulovlig omsatt legemiddel	Smuglervare	Via internett	Ikke svart
Valium	0	3	0	0	16

KONSEKVENSER

Ingen av våre kontaktpersoner mener Valium er et av de tre rusmidlene som har fått størst helsemessige og sosiale konsekvenser de siste seks månedene.

Blå Valium

Blå Valium er illegale tabletter som kan ha et høyt innhold av diazepam, gjerne 10 mg eller mer.

BLÅ VALIUM
10 rapporterer om bruk
Vanlig å bruke
Liten økning i bruk
Veldig tilgjengelig
Litt økt tilgjengelighet

Blå Valium er ikke et registrert legemiddel i Norge, og det er vanskelig å finne eksakte opplysninger om opprinnelsesland. På uoffisielle sider på nettet er det vanskelig å få eksakt kunnskap om dette, men det ser ut til at blå Valium stort sett er ulovlig produsert

BRUK AV BLÅ VALIUM

10 av våre kontaktpersoner kjenner til bruk av blå Valium det siste halve året. Fordi en del ikke kjenner til bruk av blå Valium, blir en samlet vurdering av hyppighet på bruk at den er vanlig.

Blå Valium	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	0	4	3	12

ENDRING I BRUK

Av de som har observert bruk av blå Valium, registrerer vi at de mener det har vært en liten økning i bruken

Endring i bruk blå valium	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	1	2	5	0	11

ARENAER

Vi ser at blå Valium finnes på de samme arenaene som Valium. Vi kan tenke at de ulike benzodiazepinene går litt om hverandre, og at man bruker det man får tak i.

TILGJENGELIGHET

Her ser vi det samme som med Valium, at svarene på tilgjengelighet havner på veldig tilgjengelig

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Blå Valium	8	2	0	9	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

En samlet vurdering av de svarene vi har fått på om det er noen endring i tilgjengelighet på blå Valium viser at det er litt økt tilgjengelighet.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Blå Valium	4	5	0	10	Litt økt tilgjengelighet

OPPHAV

Det ingen legal omsetning av blå Valium i Norge, siden det ikke er et registrert legemiddel. I motsetning til de fleste andre benzodiazepinene er det dermed ikke noe "lekkasje" fra foreskrevne medisiner til det illegale markedet når det gjelder blå Valium. Alt er sannsynligvis smuglet inn i Norge, muligens også ved bestilling via internett.

Opphav	Ulovlig omsatt	Smuglervare	Via internett	Ikke svart
Blå Valium	1	3	2	14

KONSEKVENSER

Ingen har nevnt blå Valium som ett av stoffene med mest helsemessige eller sosial problemer.

Xanor

Xanor brukes som et legemiddel mot panikkangst. Det er stor fare for misbruk og avhengighet knyttet til denne medisinen.

XANOR
Lite brukt
Bruken stabil
Litt tilgjengelig
Stabil tilgjengelighet

BRUK AV XANOR

Sju av de 19 respondentene kjenner til bruk av Xanor de siste seks månedene i det miljøet de rapporterer fra. Dette er relativt sett en økning siden forrige undersøkelse.

Når vi har undersøkt hyppigheten av bruken, kommer vi til at det brukes av og til.

Xanor	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	3	3	0	13

ENDRING I BRUK

4 personer har svart på spørsmålet om det har vært endring i bruken av Xanor det siste halvåret, og konklusjonen blir at det ikke har vært noen endring..

ARENAER

I og med at Xanor er den minst kjente benzodiazepinen i den gruppa vi har snakket med, ser det også ut til at det er et mindre utbredelsesområde for bruken. Den har altså foreløpig dukket opp på færre arenaer enn de ovenstående benzodiazepinene.

TILGJENGELIGHET

Xanor blir oppfattet som litt tilgjengelig.

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten på Xanor blir av våre kontaktpersoner oppfattet å ha vært stabil det siste halve året.

OPPHAV

Det er få av informantene som har svart her, men de som har svart sier det er et ulovlig omsatt legemiddel.

KONSEKVENSER

Ingen av våre kontaktpersoner mener Xanor har vært et av de tre rusmidlene de mener det har vært knyttet størst bekymring til når det gjelder helsemessige eller sosiale problemer.

Andre medikamenter og syntetiske stoffer

Somadril

Somadril ble flyttet til reseptgruppe A og trukket fra markedet 1. mai 2008. Statens legemiddelverk mente at virkestoffet karisoprodol medførte så store ulemper at det ikke burde være på markedet. Dette gjaldt i første rekke at det er stor risiko for avhengighet, redusert evne til å kjøre bil og betydelig akutt toksisitet. Somadril har vært godkjent for behandling av kortvarig symptomatisk behandling av muskelsmerter i akuttfasen av akutt lumbago og andre smertefulle tilstander i ryggstølen. (www.legemiddelverket.no)

SOMADRIL
Ikke registrert bruk

BRUK AV SOMADRIL

I forrige undersøkelse ble det registrert noe bruk av somadril. Denne gang er det ikke rapportert om bruk fra noen av informantene.

ENDRING I BRUK

Det kan se ut til at dette er et stoff som ikke lenger er aktuelt i målgruppen.

GHB

GHB (gammahydroksybutyrat) er et dempende stoff med virkninger som likner alkohol. GHB kan fremkalle rus hvor brukeren føler seg oppstemt. GHB kan være svært farlig å innta, fordi det er liten forskjell mellom doser som gir rus og doser som fører til bevisstløshet og død. I tillegg varierer styrken på GHB-løsningene. GHB kan forekomme som en fargeløs, luktfri væske med salt smak, men finnes også som pulver og i kapsler. GHB doseres vanligvis i brusker og drikkes, men kan også settes intravenøst. (fhi.no)

GHB
Nesten ikke brukt
Ingen endring i bruk
Lite tilgjengelig
Tilgjengelighet uendret

BRUK AV GHB

Av våre informanter er det sju som sier de kjenner til at GHB er blitt brukt i Kristiansand det siste halve året. Det er lite som tyder på at stoffet er særlig populært her. Når vi har spurt hvor ofte stoffet er blitt brukt, ligger tilbakemeldingene på "sjelden". Kun en informant sier at det er svært vanlig, vedkommende er del av et meget rusbelastet miljø. GHB er ikke nevnt som et rusmiddel som er tatt samtidig eller samme dag som andre stoffer.

GHB	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	1	5	1	1	11

ENDRING I BRUK

Det ser ikke ut til å ha vært noe endring i bruken av GHB det siste halvåret, heller en liten tilbakegang. Én informant melder at det er kommet inn som et nytt rusmiddel i miljøet vedkommende rapporterer fra, og da er det en ungdom som har sagt det til vedkommende.

Endring i bruk GHB	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	1	1	3	1	0	13

INNTAKSMÅTER

6 av kontaktpersonene har oppgitt drikking som inntaksmåte for GHB.

ARENAER

Det er små tall om arenaer for bruk av GHB, men vi velger å ta dem med for å følge en eventuell endring. Det er fire som rapporterer om bruk hjemme, mens to melder om bruk på fest. Dette ligner tallene fra forrige undersøkelse.

PRIS

Det er bare en informant som forteller om pris, og vedkommende sier det koster 500 kroner for en desiliter i Oslo.

TILGJENGELIGHET

I likehet med forrige undersøkelse er GHB omtalt som lite tilgjengelig, det ser ikke ut til at det har blitt mer tilgjengelig siden den gang.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
GHB	0	4	1	18	Lite tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Det er ikke noe som tyder på at tilgjengeligheten på GHB har endret seg når man ser på svarene fra våre informerte kontaktpersoner.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
GHB	0	4	0	15	Uendret

Poppers

Poppers er en fellesbetegnelse for flere forskjellige stoffer kalt alkylnitrater. Amylnitritt er et av disse. Stoffet selges som en klar eller strågul flytende væske i en liten ampulle/flaske, og denne inhaleres gjennom munn eller nese. Stoffet blir brukt i diskotek/klubbmiljøer og effekten er en umiddelbar, kortvarig men intens strøm av blod til hodet, som gir deg en følelse av en lett rus, avslappethet, varmebølge og en økt seksuell lyst/følelse. Noen opplever at tiden går saktere, men effekten varer i kun to til fem minutter. (lommelegen.no)

POPPERS
Ikke nevnt av noen informanter
Ukjent

Poppers ble bare nevnt av én person i forrige undersøkelse. Det var en ungdom som mente at stoffet var vanlig i sitt miljø.

Ingen melder om bruk av poppers denne gang

Anabole steroider

Anabole-androgene steroider (AAS) er avledet fra det mannlige kjønnshormonet testosteron. Det brukes innenfor idretten for å bedre idrettsprestasjoner. Utenfor idretten brukes AAS primært av ungdom og unge menn for å bli fysisk sterkere og for å forbedre utseende. Bruk av AAS utenfor idretten har økt dramatisk de siste tiårene og bruken er forbundet med andre typer risikoatferd som alkohol- og narkotikabruk. (forebygging.no)

ANABOLE STEROIDER
10 personer kjenner til bruk av anabole steroider
Vanlig å bruke
Ingen endring i bruk
Tilgjengelig
Tilgjengelighet uendret
5 personer mener anabole steroider er blant de tre verste når det gjelder helsemessige og sosiale problemer for ungdom mellom 18 og 25 år

Det som på folkemunne kalles dopingmidler eller anabole steroider, kan egentlig være flere ulike hormonstoffer. I denne undersøkelsen har vi ikke skilt ut enkelthormoner, men gitt dem samlebetegnelsen anabole steroider. Tidligere har det vært tvil om vi skulle spørre om disse i det hele tatt, siden de ikke er å regne som rusmidler. Det er imidlertid klart at anabole steroider også er til stede i miljøer der det brukes rus.

BRUK AV ANABOLE STEROIDER

Så mange som 10 av våre kontaktpersoner kjenner til bruk av anabole steroider i det miljøet de rapporterer fra. Flere knytter dette til bruk kombinert med trening i treningsstudio, mens andre mener disse ungdommene helst trener hjemme. Helsesøstre fortelle om ungdom som kommer til dem og vil ha hjelp til å sette sprøyter med anaboler.

Anabole steroider brukes, i følge våre kontaktpersoner blant annet av forfengelighet, kroppsfokus og kosmetiske grunner – man ønsker å ha store muskler

Ut i fra tilbakemeldingene må vi konkludere med at bruk av anabole steroider er vanlig. Dette er en endring fra forrige undersøkelse der det ble konkludert med at det ble brukt av og til.

Anabole steroider	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	2	5	3	2	7

RUSMIDDELKOMBINASJON

Ingen har nevnt anabole steroider som et stoff som brukes samtidig med rusmidler. I forrige rapport ble det nevnt såkalte "helgepakker" som bestod av blant annet steroider og amfetamin. Disse blir ikke nevnt denne gangen.

ENDRING I BRUK

Selv om én informant mener det har vært en sterk økning, viser snittet av tilbakemeldingene at det ikke har vært noen endring i bruken det siste halve året.

Endring i bruk anabole steroider	Sterk tilbakegang	Liten tilbakegang	Ingen endring	Liten økning	Sterk økning	Ikke observert
Sum	0	2	6	2	1	8

INNTAKSMÅTER

Ulike kurer med anabole steroider kan tas på forskjellige måter. Kurene består ofte av tabletter og væske som skal injiseres muskulært.

ARENAER

Hjemme er den vanligste arenaen å innta anabole steroider på, i følge våre respondenter.

PRIS

Prisen på anabole steroider varierer veldig etter hvilket stoff det er og hvor stor kuren er. Det var ingen som kunne gi oss priser på dette.

TILGJENGELIGHET

I forrige rapport ble det meldt om en økning i tilgjengelighet sett i forhold til rapporten fra 2005/2006. Vi ser i denne rapporten at tilgjengeligheten har gått fra Tilgjengelig i 2008 til veldig tilgjengelig nå.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Anabole steroider	12	2	0	5	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten blir ikke oppfattet å ha endret seg de siste seks månedene av våre respondenter.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Anabole steroider	1	9	0	9	Uendret

OPPHAV

Foreløpig er det fortsatt slik at kjøp og salg av anabole steroider er forbudt til annet enn ren, medisinsk bruk i Norge. Å innta dopingmidler er derimot ikke ulovlig etter straffeloven. Vi kan se at å bestille anabole steroider via Internett ser ut til å være den vanligste måten å skaffe

seg stoffet på. Det er en anonym og lettvinnt måte å gjøre en handel på, i hvert fall hvis selgeren sitter i et annet land med mer liberal lovgivning i forhold til disse stoffene.

Opphav	Ulovlig omsatt legemiddel	Smuglervare	Via internett	Ikke svart
Anabole steroider	1	1	7	10

KONSEKVENSER

Det er kun én informant som nevner anabole steroider som et stoff som gir alvorlige helsemessige eller sosiale problemer. Dette er færre enn i rapporten i 2008.

Viagra

Behandling av menn med erektil dysfunksjon, som er manglende evne til å få eller beholde en ereksjon som er tilstrekkelig for tilfredsstillende seksuell aktivitet.

VIAGRA Lite brukt Ingen endring i bruk Litt tilgjengelig Tilgjengelighet uendret
--

Siden vi i denne undersøkelsen har hovedfokus på rusbruk blant ungdom mellom 15 og 25 år, er det kanskje litt på siden å undersøke om Viagra også er til stede i disse miljøene. Vi synes likevel det er interessant å få frem hvilke legemidler som brukes der det også brukes rusmidler.

Samtidig blir det meldt at noen ungdommer som bruker anabole steroider også har behov for Viagra i perioder.

BRUK AV VIAGRA

Denne gangen har tre personer oppgitt at de kjenner til bruk av Viagra. Det er likevel ikke hyppig brukt i ungdomsmiljøene. En samlet vurdering av de tilbakemeldingene vi har fått, tilsier at Viagra sjelden brukes i de miljøene det blir rapportert fra.

Viagra	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	2	1	1	1	14

ENDRING I BRUK

Det var bare tre personer som mener noe om en endring i bruk av Viagra. To mener det er uendret, mens en mener det er en sterk økning. Ut i fra det lave omfanget av bruk mener vi likevel at det ikke har vært noen økning i denne aldersgruppen.

INNTAKSMÅTER

Viagra er piller som spises.

PRIS

Vi ha ingen informasjon om pris denne gang.

TILGJENGELIGHET

Viagra blir av våre kontaktpersoner som har svart på spørsmålet oppfattet å være veldig tilgjengelig. Dette er en endring fra forrige rapport hvor Viagra ble vurdert som litt tilgjengelig.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Viagra	6	1	0	12	Veldig tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten ser ikke ut til å ha endret seg de siste seks månedene.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Viagra	1	4	0	14	Uendret

OPPHAV

Viagra er her kun omtalt som et ulovlig omsatt legemiddel. Det er ingen rapporter på at det bestilles via internett.

Spice

Urteblandinger under merkenavnet 'Spice' er kjent for å ha blitt solgt på internett og i ulike spesialiserte butikker helt siden 2006 og internettsøk tyder på at disse produktene kan ha vært tilgjengelig så tidlig som 2004. Disse blir annonsert som en "eksotisk røkelseblanding som frigjør en rik aroma" og "ikke til konsum". Når 'Spice' produkter røykes har det blitt rapportert av noen brukere å ha liknende effekt som cannabis.

"Spice" er et av flere merkenavn på urteblandinger, som er tilsatt syntetiske stoffer som skal gi samme effekt som cannabis, i hovedsak stoffet JWH-018. Dette blir gjort for å søke å omgå narkotikalovgivningen i ulike land. Alle urteblandingene omtales for enkelthets skyld som "Spice"

JWH-018 er et syntetisk stoff som først ble syntetisert i 1995 for eksperimentelle formål. Det er en naphthoylindole, som tilhører den aminoalkylindole familien. den kjemiske strukturen avviker vesentlig fra Δ^9 -tetrahydrocannabinol (THC), men den produserer lignende effekter i dyreforsøk og har vært rapportert å være mer potent enn THC.

JWH-018 spores ikke i vanlige urinprøver tatt for å avdekke bruk av cannabis.

SPICE
 Nytt rusmiddel siden forrige rapport
 Har trolig vært tilgjengelig en stund
 Tilgjengeligheten har økt i takt med ungdoms kjennskap til stoffet

Spice har ikke vært omtalt i tidligere rapporter, men blir omtalt som et nytt rusmiddel i enkelte miljøer denne gang.

Seks informanter rapporterer om kjennskap til bruk av Spice i de miljøene de kjenner til. De har hørt fra en eller flere og to har også sett det selv. Ut i fra det som er rapportert i forhold til bruk, kan det se ut som at Spice er i ferd med å bli vanlig i enkelte miljøer.

Spice	Aldri	Sjelden	Vanlig	Svært vanlig	Vet ikke
Sum	0	2	2	0	15

ENDRING I BRUK

Da Spice ikke har vært omtalt tidligere har det skjedd en sterk økning siden 2008. De informanter som har kjennskap til stoffet mener at det også har vært en liten økning det siste halvåret.

INNTAKSMÅTER

Spice røykes som regel, men det meldes også at det lages te av den.

PRIS

Prisen oppgis å være 100 kroner pr gram.

TILGJENGELIGHET

Spice blir av våre kontaktpersoner som har svart på spørsmålet oppfattet å være tilgjengelig. I og med at det er mulig å bestille disse produktene på internettet, må en kunne si at det er tilgjengelig.

Tilgjengelighet	Veldig tilgjengelig	Litt tilgjengelig	Ikke tilgjengelig	Ikke svart	Samlet vurdering
Spice	1	2	0	16	Tilgjengelig

ENDRING I TILGJENGELIGHET

Tilgjengeligheten ser ut til å ha gått opp det siste halve året. Kjennskap til stoffet er nok til at man også kan få tak i det via internett.

Endring tilgjengelighet	Opp	Uendret	Ned	Ikke svart	Samlet vurdering
Spice	2	1	0	16	Økt tilgjengelighet

KONSEKVENSER AV BRUK

Spice er i denne omgang ikke nevnt blant de rusmidlene som oftest gir helsemessig eller sosial problemer

Rusmiddelkombinasjoner

Av rusmidler som brukes samtidig eller samme dag, er alkohol og cannabis de rusmidlene som er oppgitt flest ganger. Alle informanter så nær som én, oppgir alkohol som en bestanddel når ulike rusmidler kombineres.

Antall rapportert	Rusmiddelkombinasjon
15	Alkohol / cannabis
7	Alkohol / benzo
7	Cannabis / Amfetamin
5	Cannabis / benzodiazepiner
1	Alkohol / Amfetamin / Benzo
1	Alkohol / cannabis / blå valium
1	Alkohol / Kokain
1	Alkohol / Paralgin Forte
1	Alkohol / Rohypnol
1	Amfetamin / Alkohol
1	Amfetamin / Benzo
1	Metamfetamin / Benzo

Informantene forteller om en mengde kombinasjoner når det gjelder bruk av rusmidler, Sitat; "Rusere i Kristiansand tar det de kommer over"